

6.5.2011

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Ref.: Petiția nr. 1278/2010, adresată de D.M., de cetățenie italiană, privind reînnoirea contractelor de muncă pe durată determinată și presupusa încălcare a Directivei 1999/70/CE de către Italia

Petiția nr. 1302/2010, adresată de M. R., de cetățenie italiană, privind reînnoirea contractelor de muncă pe durată determinată și presupusa încălcare de către Italia a Directivei 1999/70/CE

Petiția nr. 1525/2010, adresată de Valeria Pizzati, de cetățenie italiană, privind prelungirile contractelor pe durată determinată și presupusa încălcare a Directivei 1999/70/CE a Consiliului

1. Rezumatul petiției

Petiția nr. 1278/2010

Petiționarul susține că autoritățile italiene nu pun în aplicare în mod adecvat Directiva 1999/70/CE privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, transpusă în dreptul național în temeiul Decretului-lege nr. 368/01.

În special, petiționarul consideră că reînnoirea continuă a contractelor pe durată determinată este o încălcare a Cartei drepturilor fundamentale a UE.

Petiția nr. 1302/2010

Petiționara susține că autoritățile italiene nu pun în aplicare în mod corespunzător Directiva 1999/70/CE a Consiliului privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată

determinată, transpusă în legislația națională în temeiul Decretului-lege nr. 368/01. În special, aceasta susține că reînnoirea continuă a contractelor pe durată determinată este o încălcare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Petiția nr. 1525/2010

Petiționara susține că autoritățile italiene nu pun în aplicare în mod corespunzător Directiva 1999/70/CE a Consiliului privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată transpusă în legislația națională în conformitate cu decretul legislativ 368/01. În special, petiționara susține că prelungirea continuă a contractelor pe durată determinată constituie o încălcare a Cartei drepturilor fundamentale a UE.

2. Admisibilitate

Declarată admisibilă la 7 februarie 2011. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 202 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

Declarată admisibilă la 8 februarie 2011. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 202 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

Declarată admisibilă la 18 martie 2011. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 202 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei, primit la 6 mai 2011

Petițiile

În petiția nr. 1278/2010, petiționarul indică faptul că a avut de suferit de pe urma neaplicării în practică a protecției împotriva reînnoirilor succesive abuzive ale contractelor pe durată determinată. Potrivit petiționarului, articolul 5 alineatul (4) litera (a) din Decretul legislativ 368/01, care stipulează că unul sau mai multe contracte cu o durată mai mare de trei ani sunt considerate contracte permanente, nu este pus în aplicare în școlile din Italia.

Petiționarul se plânge de faptul că, în septembrie 2010, a fost concediat fără preaviz de către Ministerul Educației, Universităților și Cercetării din Italia, prin intermediul Oficiului Provincial pentru Educație din Catania, după o serie de 11 contracte pe durată determinată începând cu 2004, ca asistent administrativ (personal ATA). Petiționarul mai susține că statul italian este în culpă în ceea ce privește protecția efectivă, relatând că tribunalele muncii oferă doar compensații, mai degrabă decât conversia într-un contract permanent.

Petiționarul face trimitere, de asemenea, la întrebarea cu solicitare de răspuns scris adresată Comisiei de deputatul european Rita Borsellino și la răspunsul comisarului Andor.

În petiția nr. 1302/2010, petiționara indică faptul că a avut de suferit de pe urma neaplicării în practică a protecției împotriva reînnoirilor succesive abuzive ale contractelor pe durată determinată. Aceasta susține că, în septembrie 2010, a fost concediată fără preaviz, după o serie de 7 contracte pe durată determinată începând cu 2004, ca asistent administrativ (personal ATA). Petiționara reclamă, de asemenea, comportamentul statului italian în ceea ce privește protecția efectivă, relatând că tribunalele muncii oferă doar compensații, mai degrabă decât conversia într-un contract permanent. Petiționara consideră că acordarea acestor

compensații este inefficientă și inadecvată.

În petiția nr. 1525/2010, petiționara indică faptul că a avut de suferit de pe urma neaplicării în practică a protecției împotriva reînnoirilor succesive abuzive ale contractelor pe durată determinată. Petiționara se plânge de faptul că a fost angajată în baza unei serii de 9 contracte pe durată determinată, un al 10-lea contract fiind în desfășurare până în iunie 2011. Petiționara consideră că această situație reprezintă o neaplicare clară a acordului-cadru anexat la Directiva 1999/70/CE. Aceasta susține că, prin urmare, a suferit anumite daune. Petiționara se mai plânge de caracterul inadecvat al protecției oferite de tribunalele muncii, în sensul în care acestea oferă doar compensații, ceea ce reduce eficacitatea și adecvarea sancțiunilor utilizate în practică.

Observațiile Comisiei cu privire la petiții

Doamna deputat Rita Borsellino a abordat, de asemenea, în întrebarea parlamentară E-2354/10, chestiunea personalului administrativ tehnic auxiliar (ATA) din școlile publice în ceea ce privește contractele succesive pe durată determinată de-a lungul mai multor ani. Întrebarea reamintește constatările Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-212/04, *Adeneler*, conform căreia dreptul comunitar interzice considerarea contractelor pe durată determinată drept succesive numai atunci când au fost încheiate în decurs de 20 de zile de la expirarea contractului anterior.

Italia a transpus Directiva 1999/70/CE prin Decretul legislativ nr. 368 din 6 septembrie 2001 (astfel cum a fost modificat). Articolul 4 din decret specifică faptul că un contract pe durată determinată poate fi prelungit o singură dată, iar durata totală a acestuia nu poate depăși 3 ani. Articolul 5 stabilește regimul aplicabil contractelor pe durată determinată transformate în contracte pe durată nedeterminată în termen de zece zile de la data expirării unui contract cu durata de până la șase luni sau în termen de douăzeci de zile de la data expirării unui contract cu durata mai mare de șase luni. În plus, conform articolului 5 (4-bis), dacă nu se indică altfel în contractele colective, atunci când, în urma reînnoirii succesive a contractelor pe durată determinată pentru îndeplinirea unor sarcini echivalente, o relație de muncă între același angajator și același lucrător depășește un total de 36 de luni, inclusiv prelungiri și reînnoiri, relația de muncă va fi considerată de la acel moment ca existând în baza unui contract pe durată nedeterminată, indiferent de perioadele de întrerupere între un contract și celălalt.

În aprilie 2010, Comisia a contactat autoritățile italiene pentru a clarifica dacă utilizarea în Italia a contractelor pe durată determinată pentru personalul administrativ tehnic auxiliar în școlile publice respectă această legislație italiană de transpunere.

În iulie 2010, autoritățile italiene au informat Comisia că legea italiană care reglementează statutul lucrătorilor din sectorul școlar reprezintă o categorie aparte (în special, articolul 4 alineatul (1) din Legea nr. 124/99 și articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Decretul ministerial nr. 430/00), care permite neindicarea naturii cauzale a primului contract pe durată determinată, astfel cum se prevede în normele generale interne aplicabile tuturor relațiilor de muncă pe durată determinată, precum și reînnoirea contractelor indiferent de existența unor cerințe permanente sau pe termen lung, neexistând dispoziții specifice referitoare la durata maximă totală a contractelor de muncă pe durată determinată sau a relațiilor de muncă, numărul reînnoirilor aferente sau, în condiții normale, numărul perioadelor între reînnoiri ori,

în cazul posturilor temporare anuale din învățământ, corespunzătoare vacanței de vară, când activitățile școlare sunt suspendate sau reduse în mod semnificativ.

În continuare, autoritățile italiene au afirmat că reînnoirea contractelor pentru personalul școlar este de competența Ministerului Educației și că relațiile de muncă din cadrul unei autorități publice sunt responsabilitatea Departamentului de Administrație Publică. Totuși, Ministerul Muncii a declarat că, în sensul articolului 36 alineatele (1) și (2) din Decretul legislativ nr. 165/2001 (legea consolidată privind funcțiile publice), este recunoscut faptul că autoritățile publice utilizează exclusiv contracte pe durată nedeterminată pentru cerințele lor obișnuite, dar în cazul unor situații temporare sau excepționale, acestea pot recurge la forme contractuale flexibile pentru recrutarea și angajarea personalului, prevăzute de Codul Civil și de legislația privind relațiile de muncă din cadrul întreprinderilor (cum sunt contractele pe durată determinată și contractele de formare și muncă), supuse procedurilor de recrutare în vigoare.

Acestea au subliniat că articolul 36 alineatul (5) prevede că, în niciun caz, încălcarea dispozițiilor legale obligatorii privind recrutarea sau angajarea lucrătorilor de către autoritățile publice nu poate duce la stabilirea unor relații de muncă pe durată nedeterminată cu respectivele autorități, fără a aduce atingere oricăror obligații sau sancțiuni. Lucrătorul în cauză are dreptul la compensații pentru daunele suferite ca urmare a încălcării de către angajator a acestor dispoziții legale obligatorii. Totuși, nu este clar dacă aceste dispoziții legale obligatorii includ măsuri pentru a preveni utilizarea abuzivă a contractelor succesive pe durată determinată, conform cerințelor clauzei 5 din acordul-cadru.

În continuare, autoritățile italiene au subliniat că, în ceea ce privește în mod specific transformarea unei relații de muncă pe durată determinată într-o relație pe durată nedeterminată în care se încalcă limitele de timp stabilite prin lege, Decretul legislativ nr. 78/2009, devenit Legea nr. 102/2009, a adăugat un nou alineat 5a la articolul 36 referitor la angajarea în sectorul public, în temeiul căruia dispozițiile articolului 5 [4 literele (c), (d) și (e)] din Decretul legislativ nr. 368/2001 se aplică exclusiv personalului recrutat în conformitate cu procedurile menționate la articolul 35 alineatul (1) litera (b) din Legea consolidată privind funcțiile publice, și anume prin recrutarea dintre cei înregistrați pentru competențele și profesiile care necesită doar un certificat de absolvire a învățământului obligatoriu, cu excepția oricăror alte cerințe suplimentare pentru profesii specifice.

Prin urmare, în temeiul legislației menționate mai sus, sancțiunile aplicabile în cazul transformării unei relații de muncă pe durată determinată într-o relație pe durată nedeterminată nu se aplică în legislația italiană pentru relațiile de muncă ale personalului tehnic din școli, deoarece acesta nu intră sub incidența dispozițiilor menționate la articolul 35 alineatul (1) litera (b) din Decretul legislativ nr. 165/2001. Potrivit autorităților italiene, această excludere nu este discriminatorie, deoarece nu se referă la o categorie specifică de lucrători, ci la sectorul public în ansamblu.

Directiva nu impune ca relația de muncă instituită pe baza unor contracte succesive pe durată determinată să fie transformată, după o anumită perioadă, într-o relație de muncă cu caracter permanent. Mai degrabă, aceasta impune luarea unor măsuri împotriva utilizării abuzive a contractelor succesive pe durată determinată. Curtea a hotărât în cauzele C-212/02, Adeneler, și C-53/04, Marrosu, că transformarea unui contract pe durată determinată într-un contract pe

durată nedeterminată nu este singura măsură pentru a preveni abuzurile și nici un efect inevitabil al directivei asupra sectorului public. Măsurile alternative eficiente destinate prevenirii și, după caz, sancționării utilizării incorecte a contractelor succesive pe durată determinată, care înlocuiesc o astfel de transformare, pot, de asemenea, satisface cerințele directivei.

Din nou, aceste petiții prezintă alegații referitoare la utilizarea abuzivă a contractelor succesive pe durată determinată pentru personalul administrativ tehnic auxiliar din școlile publice, o chestiune care a făcut deja obiectul unor investigații ale Comisiei și cu privire la care autoritățile italiene au fost contactate. Răspunsul autorităților italiene sugerează că nu s-au implementat măsuri pentru a preveni utilizarea abuzivă a unor astfel de contracte pe durată determinată. În plus, se pare că nu există un cadru legislativ mai amplu care să poată fi folosit ca mijloc de prevenire a abuzurilor. Această concluzie rezultă din corespondența primită, în care autoritățile italiene doar au informat Comisia că măsurile obișnuite de prevenire a abuzurilor nu se aplică acestei categorii de lucrători din sectorul public.

Din moment ce nu există o derogare pentru categoria de funcționari publici în discuție¹, clauza 5 din acordul-cadru se aplică în cazul angajării personalului administrativ tehnic auxiliar din școlile publice. De asemenea, din moment ce autoritățile italiene nu au oferit informații cu privire la măsurile existente pentru a preveni utilizarea abuzivă a contractelor de muncă pe perioadă determinată pentru personalul administrativ tehnic auxiliar, Comisia poate doar deduce că nu există măsuri efective în acest sens.

Concluzie

Comisia consideră că alegațiile petiționarilor referitoare la practicile din Italia pentru angajarea personalului administrativ tehnic auxiliar pe baza unor contracte succesive pe durată determinată sunt bine fondate, în sensul în care se pare că nu s-au implementat măsuri pentru a preveni utilizarea abuzivă a unor astfel de practici, ceea ce contravine legislația UE. Comisia a inițiat deja demersurile necesare pentru a cere Italiei să respecte legislația UE.

---

¹ A se vedea punctele 28-30 din cauza C-307/05, Yolanda Del Cerro Alonso/Osakidetza-Servicio Vasco de Salud, Repertoriul de jurisprudență 2007 pagina I-07109.